

Judikát NS 21 Cdo 3075/2012

Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	12/05/2013
Spisová značka:	21 Cdo 3075/2012
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2013:21.CDO.3075.2012.1
Typ rozhodnutí:	ROZSUDEK
Heslo:	Neplatnost právního úkonu Výpověď z pracovního poměru
Dotčené předpisy:	§ 52 písm. d) předpisu č. 262/2006Sb. ve znění do 13.09.2009 § 52 písm. e) předpisu č. 262/2006Sb. ve znění do 13.09.2009 § 52 písm. f) předpisu č. 262/2006Sb. ve znění do 13.09.2009 § 4 odst. 1 písm. d) předpisu č. 553/1991Sb. ve znění do 30.06.2010 § 41 odst. 1 písm. a, b) předpisu č. 553/1991Sb. ve znění do 30.06.2010
Kategorie rozhodnutí:	C

21 Cdo 3075/2012

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Mojmíra Putny a soudců JUDr. Ljubomíra Drápala a JUDr. Zdeňka Novotného v právní věci žalobce Z. D., zastoupeného Mgr. Radslavem Janečkem, advokátem se sídlem v Brně, Bubeníčкова č. 44, proti žalovanému Městu Prostějov se sídlem městského úřadu v Prostějově, nám. T. G. Masaryka č. 130/14, IČO 00288659, o určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru, vedené u Okresního soudu v Prostějově pod sp. zn. 5 C 394/2009, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. ledna 2012, č. j. 49 Co 347/2010-90, takto:

I. Dovolání žalovaného se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

O d ů v o d ě n í :

Dopisem ze dne 25. 2. 2009 žalovaný sdělil žalobci, že s ním „podle ustanovení § 52 písm. f) zákoníku práce rozvazuje pracovní poměr výpovědí“. Důvod k tomuto opatření spatřoval v tom, že žalobce „nesplňuje předpoklad stanovený právním předpisem pro výkon sjednané práce“, přičemž „jednou ze základních podmínek pro výkon funkce strážníka je zdravotní způsobilost, což je uvedeno v § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii“. Zdravotní způsobilost posoudil lékař závodní preventivní péče, který „na základě preventivní lékařské prohlídky provedené dne 30. 12. 2008 potvrdil, že nejste zdravotně způsobilý k práci strážníka Městské policie Prostějov“.

Žalobce se domáhal, aby bylo určeno, že uvedená výpověď z pracovního poměru je neplatná. Žalobu zdůvodnil zejména tím, že na základě pracovní smlouvy ze dne 16. 11. 1992 byl u žalovaného zaměstnán jako strážník Městské policie Prostějov. Dne 12. 11. 2007 v budově Městského úřadu v Prostějově uklouzl na mokré podlaze a „trvale a nezvratně si zhmotil páteř s výhřezem meziobratní ploténky“. Pro tento pracovní úraz byl od 12. 11. 2007 do 11. 11. 2008 v pracovní neschopnosti a rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení, pracoviště Ostrava, ze dne 23. 2. 2009 byl uznán plně invalidní následkem tohoto pracovního úrazu. Dne 25. 2. 2009 obdržel od žalovaného výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 52 písm. f) zákoníku práce s odůvodněním, že nesplňuje předpoklad stanovený právním předpisem pro výkon sjednané práce, „neboť jednou ze základních podmínek pro výkon funkce strážníka je zdravotní způsobilost“. V žalobcově případě je však dán důvod k výpovědi nebo rozvázání pracovního poměru dohodou podle ustanovení § 52 písm. d) zákoníku práce, neboť žalobce není podle lékařského posudku i rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení schopen konat dosavadní práci pro pracovní úraz. Existence tohoto výpovědního důvodu vylučuje možnost použití výpovědního důvodu podle ustanovení § 52 písm. e) a písm. f) zákoníku práce. Výpověď z pracovního poměru ze dne 25. 2. 2009 opřená o výpovědní důvod uvedený v ustanovení § 52 písm. f) zákoníku práce je tak neplatná.

Okresní soud v Prostějově rozsudkem ze dne 20. 5. 2010, č. j. 5 C 394/2009-66, určil, že „výpověď z pracovního poměru označená jako výpověď z pracovního poměru podle § 52 písm. f) zákoníku práce ze dne 25. 2. 2009, kterou dal žalovaný žalobci, je neplatná“, a rozhodl, že žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení 16.412,64 Kč k rukám „právního zástupce žalobce“. Vycházel z toho, že z předložených lékařských zpráv (posudku o zdravotní způsobilosti a rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení) bylo sice prokázáno, že žalobce pozbyl zdravotní způsobilosti pro výkon funkce strážníka městské policie a k výkonu této práce nebyl zdravotně způsobilý, ovšem ke ztrátě zdravotní způsobilosti došlo právě v důsledku pracovního úrazu a ke dni výpovědi z pracovního poměru byl žalobce plně invalidní. V úvahu proto přichází pouze výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 52 písm. d) zák. práce.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 25. 1. 2012, č. j. 49 Co 347/2010-90, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů odvolacího řízení 4.860,- Kč k rukám advokáta Mgr. Radslava Janečka. Vyšel z toho, že žalobce byl v pracovním poměru u žalovaného jako „strážník Městské policie Prostějov“ a že žalovaný dopisem ze dne 25. 2. 2009 dal žalobci výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 52 písm. f) zákoníku práce pro nesplnění předpokladu stanoveného právním předpisem pro výkon sjednané práce na podkladě dokumentu vystaveného smluvním lékařem žalované MUDr. Jaroslavem Chytilým dne 30. 12. 2008, označeného jako „Preventivní lékařská prohlídka“ a obsahující výhradně text: „Potvrzuji, že Z. D., není zdravotně způsobilý k práci strážníka Městské policie Prostějov“. Dovedil, že uvedený dokument „zcela zjevně“ nesplňuje ani základní požadavky lékařského posudku podle ustanovení § 1 odst. 5 vyhlášky o zdravotní způsobilosti a Přílohy číslo 2 k této vyhlášce, a uzavřel, že „v době výpovědi nedostatek zdravotní způsobilosti žalobce k výkonu práce strážníka z posudkového závěru řádného a platného lékařského posudku, vydaného za účelem posouzení jeho zdravotní způsobilosti podle vyhlášky č. 444/2008 Sb., a žalovaným uplatněný důvod podle ustanovení § 52 písm. f) zákoníku práce nebyl proto naplněn“.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost dovozoval z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Namítá, že posudek o zdravotní způsobilosti ze dne 30. 12. 2008 posoudil odvolací soud podle vyhlášky č. 444/2008 Sb., o zdravotní způsobilosti uchazeče o zaměstnání strážníka, čkatele a strážníka obecní policie, která však nabyla účinnosti teprve dne 1. 1. 2009, a vytýká mu, že měl věc vyhodnotit i z pohledu přechodných ustanovení uvedené vyhlášky v návaznosti na znění předpisů platných a účinných do 31. 12. 2008, tj. zákona o obecní policii, a zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu. Jako právní otázku dosud neřešenou předkládá k posouzení, „zda vzhledem k ustanovení § 8 vyhlášky č. 444/2008 Sb., tj., že osoba v pracovním poměru k 1. 1. 2009 musí absolvovat preventivní prohlídku až do 31. 12. 2011, je možné použít pro výpověď z pracovního poměru dle § 52 písm. f) zákoníku práce i lékařský posudek z období před účinností této vyhlášky, který v době jeho vyhotovení (k datu 31. 12. 2008) svým obsahem vyhovoval tehdy platné úpravě a byl použit jako podklad pro danou výpověď v nejbližším období, tj. již za účinnosti vyhl. č. 444/2008 Sb., ale ještě před termínem nařízení další preventivní prohlídky dle § 8 vyhl. č. 444/2008 Sb.“. Navrhl, aby dovolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a aby mu věc vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2012 (dále jen „o. s. ř.“), neboť dovoláním je napaden rozsudek odvolacího soudu, který byl vydán před 1. 1. 2013 (srov. Čl. II bod 7 zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání bylo podáno proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu, oprávněnou osobou (účastníkem řízení), v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), a že jde o rozsudek, proti němuž je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. [otázka významu zdravotního stavu při výpovědi z pracovního poměru podle ustanovení § 52 písm. f) zák. práce ve vztahu k ustanovení § 52 písm. d) a e) zák. práce nebyla dosud v judikatuře soudů vyřešena], přezkoumal napadený rozsudek bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci zjištěno (skutková zjištění soudů přezkumu dovolacího soudu nepodléhají – srov. § 241a odst. 3 a § 242 odst. 3 o. s. ř.), že pracovní poměr mezi účastníky byl založen pracovní smlouvou ze dne 16. 11. 1992 s vyznačeným druhem práce strážník Městské policie. Dne 12. 11. 2007 utrpěl žalobce pracovní úraz, v důsledku něhož byl od 12. 11. 2007 do 11. 11. 2008 v pracovní neschopnosti a ode dne 12. 11. 2008 rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení uznán plně invalidním. Dopisem ze dne 25. 2. 2009 dal žalovaný žalobci výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 52 písm. f) zákoníku práce, protože nesplňuje podmínku pro výkon funkce strážníka Městské policie, a to zdravotní způsobilost. Tento svůj závěr opřel žalovaný o dokument vystavený MUDr. Jaroslavem Chytilým dne 30. 12. 2008, označený jako „Preventivní lékařská prohlídka“ a obsahující výhradně text: „Potvrzuji, že Z. D., není zdravotně způsobilý k práci strážníka Městské policie Prostějov“.

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat – vzhledem k tomu, že žalobce se domáhá určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru ze dne 25. 2. 2009 - zejména podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění do 13. 9. 2009 (tj. do dne než nabyl účinnosti zákon č. 320/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony) - dále jen „zák. práce“ a podle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění do 30. 6. 2010 (tj. do dne než nabyl účinnosti zákon č. 227/2010 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech) – dále též jen „zák. o obecní policii“.

Podle ustanovení § 52 písm. d) zák. práce zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď, nesmí-li zaměstnanec podle lékařského posudku vydaného zařízením závodní preventivní péče nebo rozhodnutí příslušného správního úřadu, který lékařský posudek přezkoumává, dále konat dosavadní práci pro pracovní úraz, onemocnění nemocí z povolání nebo pro ohrožení touto nemocí, anebo dosáhl-li na pracovišti určeném rozhodnutím příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví nejvyšší přípustné expozice.

Podle ustanovení § 52 písm. e) zák. práce zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď, pozbyl-li zaměstnanec vzhledem ke svému zdravotnímu stavu podle lékařského posudku vydaného zařízením závodní preventivní péče nebo rozhodnutí příslušného správního úřadu, který lékařský posudek přezkoumává, dlouhodobě způsobilosti konat dále dosavadní práci.

Podle ustanovení § 52 písm. f) části první věty před středníkem zák. práce zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď, nesplňuje-li zaměstnanec předpoklady stanovené právními předpisy pro výkon sjednané práce nebo nesplňuje-li bez zavinění zaměstnavatele požadavky pro řádný výkon této

práce.

Od vzniku pracovního poměru je zaměstnavatel povinen přidělovat zaměstnanci práci podle pracovní smlouvy, platit mu za vykonanou práci mzdu nebo plat, vytvářet podmínky pro plnění jeho pracovních úkolů a dodržovat ostatní pracovní podmínky stanovené právními předpisy, smlouvou nebo stanovené vnitřním předpisem [srov. § 38 odst. 1 písm. a) zák. práce]. Zaměstnavatel je zároveň povinen nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti [srov. § 103 odst. 1 písm. a) zák. práce]. Povinnost zaměstnavatele přidělovat zaměstnanci toliko práci, která odpovídá jeho zdravotnímu stavu, je obecnou povinností všech zaměstnavatelů vůči všem jejich zaměstnancům. Z toho, jaká je variabilita pracovních vztahů a druhů práce, které mohou zaměstnanci vykonávat, je zřejmé, že také požadavky na zdravotní stav zaměstnanců (a tedy možnost a povinnost zaměstnavatele přidělovat jen práci, k jejímuž výkonu jsou zaměstnanci způsobilí) budou rozličné a mohou se také významně lišit (srov. např. povolání pilota oproti práci uklízečky). Vždy ale bude platit, že zaměstnavatel může zaměstnanci přidělovat jen takovou práci, která odpovídá jeho zdravotní způsobilosti.

To, jakých zdravotních předpokladů je třeba pro výkon konkrétní práce, může vyplývat ze všeobecných znalostí o povaze této práce, ale požadavek určité zdravotní způsobilosti může být také stanoven právním předpisem.

V případě, že zaměstnanec ztratí ze zdravotních důvodů způsobilost dále konat dosavadní práci, nemůže (a nesmí) mu zaměstnavatel tuto práci nadále přidělovat. V takovém případě je zaměstnavatel povinen zaměstnance převést na jinou, jeho zdravotnímu stavu odpovídající, práci [srov. § 41 odst. 1 písm. a) a b) zák. práce] a, nemá-li ji, může mu dát výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 52 písm. d) nebo e) zák. práce. Je tomu tak zejména proto, aby bylo chráněno zaměstnancovo zdraví, zdraví jiných zaměstnanců a dalších osob, ale i z důvodu ochrany celospolečenských zájmů (předěšlo se vzniku případných škod). Již z toho, že zákoník práce má speciální úpravu postupu zaměstnavatele pro případy, kdy dojde ke zhoršení nebo ztrátě zdravotní (pracovní) způsobilosti zaměstnance, vyplývá, že postup podle ustanovení § 52 písm. f) zák. práce zaměstnavatel nemůže použít, ztratí-li zaměstnanec podle lékařského posudku způsobilost dále konat dosavadní práci.

Zaměstnanci lze dát úspěšně výpověď z pracovního poměru, jestliže nesplňuje předpoklady stanovené právními předpisy pro výkon sjednané práce, i když tyto předpoklady byly právním předpisem stanoveny teprve v době trvání pracovního poměru zaměstnance a při vzniku tohoto pracovního poměru nebyly ještě právním předpisem vyžadovány (srov. např. odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 1998, sp. zn. 2 Cdon 1683/97, který byl uveřejněn pod č. 1 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1999). Právními předpisy, které stanoví předpoklady pro výkon sjednané práce, se v první řadě rozumí obecně závazné právní předpisy.

Stanoví-li zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, v ustanovení § 4 odst. 1 písm. d), že strážníkem může být jen občan České republiky, který je zdravotně způsobilý, stanoví tím jen to, co obecně vyplývá pro každého zaměstnavatele ze shora citovaných ustanovení zákoníku práce. V případě, že zaměstnanec (strážník) tuto způsobilost ztratí, může zaměstnavatel postupovat - z důvodů výše uvedených - jen podle ustanovení § 41 odst. 1 písm. a) nebo b) zák. práce, případně podle ustanovení § 52 písm. d) nebo e) zák. práce.

V projednávané věci žalovaný v dopise ze dne 25. 2. 2009 tvrdí, že žalobce „nesplňuje předpoklad stanovený právním předpisem pro výkon sjednané práce“, neboť jeho zdravotní způsobilost posoudil lékař závodní preventivní péče, který „na základě preventivní lékařské prohlídky provedené dne 30. 12. 2008 potvrdil, že není zdravotně způsobilý k práci strážníka Městské policie Prostějov“. I kdyby dokument vystavený MUDr. Jaroslavem Chytilým dne 30. 12. 2008, označený jako „Preventivní lékařská prohlídka“ dokládal, že žalobce není zdravotně způsobilý vykonávat dosavadní práci, mohl by žalovaný se žalobcem rozvázat pracovní poměr pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 52 písm. d) nebo e) zák. práce, nikoli z důvodu uvedeného v ustanovení § 52 písm. f) zák. práce, jak žalovaný učinil v dopise ze dne 30. 12. 2008.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je správný. Protože nebylo zjištěno, že by rozsudek odvolacího soudu byl postižen některou z vad uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. anebo jinou (další) vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání žalovaného podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 243b odst. 5 věty první, § 224 odst. 1 a § 151 odst. 1 části věty před středníkem o. s. ř., neboť žalovaný s ohledem na výsledek dovolacího řízení na náhradu svých nákladů nemá právo a žalobci v dovolacím řízení žádné náklady nevznikly.

Proti tomu rozsudku není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 5. prosince 2013

JUDr. Mojmír Putna
předseda senátu

www.nsoud.cz